

Služba Skupštine Crne Gore

Istraživački rad:

PARLAMENTARNA SASLUŠANJA

Broj održanih saslušanja i način odlučivanja u vezi sa njihovim održavanjem – komparativni pregled

Podgorica, mart 2012. god.

Broj: 02/2012.

Klas. br: 00-52/12

Datum: mart 2012. godine

Pripremio: Odsjek za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju

**Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore*

Sadržaj:

Uvod.....	4
I Rezime	5
II Grafički prikaz glavnih nalaza istraživanja.....	7
III Tabela prikaz - broj saslušanja u oborima u 2011. godini.....	9
IV Tabela prikaz - Način odlučivanja održavanju saslušanja i izboru lica	14
V Izvori informacija.....	16

Uvod

U cilju prikupljanja informacija o parlamentarnim saslušanjima, Odsjek za istraživanje, analizu, biblioteku i dokumentaciju uputio je posredstvom ECPRD mreže¹ upitnik nacionalnim parlamentima više zemalja. Upitnik je sadržao pitanja u vezi sa ukupnim brojem održanih saslušanja u odborima u 2011. godini, ukupnim brojem saslušanih lica, zatim ukupnim brojem saslušanja ministra odbrane, ministra unutrašnjih poslova, šefa policije i šefa obavještajne službe. Osim toga, upitnikom su obuhvaćena pitanja koja se odnose na javnost saslušanja, broj saslušanja namijenjenih prikupljanju informacija u vezi sa zakonodavnim pitanjima i saslušanja namijenjenih vršenju nadzorne uloge, kao i pitanja o tome ko odlučuje o održavanju saslušanja u odboru i licima koja će biti saslušana.

U nastavku ovog dokumenta dat je uporedni prikaz u vezi sa održanim saslušanjima u odborima 18 parlamenta: **Belgija** - *Chambre des Representants i Senate*, **Danska** – *Folketinget*, **Estonija** – *Riigikogu*, **Finska** – *Eduskunta*, **Francuska** – *Assemblée nationale*, **Holandija** – *Tweede Kamer der Staten-Generaal*, **Italija** – *Camera dei Deputati i Senato*, **Kanada** – *House of Commons*, **Makedonija** – *Sobranie*, **Norveška** – *Storting*, **Njemačka** – *Bundestag*, **Parlamentarna skupština Savjeta Evrope**, **PSSE** – *Parliamentary Assembly of the Council of Europe*, **Portugal** – *Assembleia da Republica*, **Sjedinjene Američke Države** – *Congress*, **Slovačka** - *Národná rada*, **Srbija** – Narodna Skupština Republike Srbije, **Španija** - *Congreso de diputados*, uključujući i **Crnu Goru**. Pored toga, kao izvor informacija korišćeni su odgovori na upitnik Gruzije, Letonije, Hrvatske i Izraela. Međutim, navedene zemlje nijesu obuhvaćene istraživanjem s obzirom na to na se na osnovu dostavljenih odgovora nije mogao izvući precizan zaključak (u kontekstu ovog istraživanja).

Dobijeni odgovori su obrađeni i rezimirani, a potom predstavljeni grafički i tabelarno. Glavni nalazi istraživanja predstavljeni su pomoću grafikona, dok drugi dio dokumenta sadrži sve prikupljene informacije o javnim saslušanjima klasifikovane u dvije kategorije, odnosno tabele:

1. Broj saslušanja u odborima u 2011. godini;
2. Način odlučivanja o održavanju saslušanja i licima koja će biti saslušana.

¹ ECPRD Request No. 1916 *Number of Hearings*, January 24, 2012.

I Rezime

Prije nego što poslanici odluče o pitanju koje je predmet razmatranja na radnom tijelu, mogu im biti potrebne dodatne informacije za pripremu zakona ili drugog akta, koje idu u prilog ili protiv buduće ili dosadašnje primjene akta, kao i o drugim pitanjima koja su predmet interesovanja radnog tijela. Naime, ukoliko je predmet zakona složen, odnosi se na politički kontroverzna pitanja ili su potrebna stručna mišljenja o pojedinim rješenjima i drugim pitanjima od posebnog interesa za građane, radno tijelo može zatražiti pomoć od stručnjaka, naučnika, zvaničnika i ostalih osoba u cilju pribavljanja neophodnih informacija. Osim toga, parlamentarni odbori mogu od vlade i njenih predstavnika, kao i drugih državnih funkcionera zahtijevati neophodne informacije u vezi sa implementacijom politika, sprovođenjem zakona i drugim aktivnostima vlade i državnih organa.

Jedan od načina za prikupljanje informacija predstavljaju parlamentarna saslušanja. Parlamentarna saslušanja veoma su popularna u Kongresu Sjedinjenih Američkih Država (SAD), kao značajan metod za prikupljanje i analizu informacija neophodnih za donošenje odluka. Evropske zemlje, takođe, imaju vrlo razvijene mehanizme putem kojih radna tijela parlamenta prikupljaju informacije od predstavnika različitih institucija i organizacija.

U određenim parlamentima mehanizmi za prikupljanje informacija poznati su pod nazivom saslušanja, dok su u nekim parlamentima uspostavljeni kao pravo odbora da traži informacije ili zahtijeva da se neki pojedinac pojavi pred odborom. Saslušanja se razlikuju po karakteru, te mogu varirati od konsultacija do načina za prikupljanje dokaza.² Pojedini parlamenti prave jasnu distinkciju između saslušanja namijenjenih prikupljanju informacija u vezi sa zakonodavnim pitanjima i saslušanja namijenjenih vršenju nadzorne uloge (**Belgija, Danska, Holandija, Makedonija, Norveška, Španija i Portugal**). Osim toga, u nekim zemljama poput **Norveške i Portugala** održavaju se i saslušanja u vezi sa pitanjima budžeta. Sa druge strane, parlamenti pojedinih zemalja ne prepoznaju razliku između različitih procedura saslušanja (**Kanada, SAD, Njemačka, Srbija, Hrvatska, Parlamentarna skupština Savjeta Evrope**), dok npr. u **Finskoj**, saslušanja predstavljaju redovnu proceduru u radu odbora, budući da odbor započinje rad saslušanjem stručnjaka nakon što mu se na razmatranje uputi određeno pitanje.

U parlamentima **Estonije, Italije, Slovačke, Gruzije, Letonije i Izraela** nije definisana procedura održavanja saslušanja. No, poslovnicima parlamenata navedenih zemalja predviđeno je pravo radnog tijela da zahtijeva od vlade i ostalih državnih organa određene informacije neophodne za obavljanje posla, kao i prisustvo predstavnika datih organa na sjednicama odbora u cilju pružanja odgovora na pitanja poslanika ili izvještavanja odbora. Osim toga, odbori imaju pravo da pozivaju stručnjake, na stalnoj ili privremenoj osnovi, u cilju dobijanja mišljenja i savjeta. Potrebno je istaći da se u slučaju **Slovačke** navode tri specijalna

² Hironori Yamamoto "Tools for parliamentary oversight – A comparative study of 88 national parliaments", Inter-Parliamentary Union 2007, page 30

parlamentarna odbora za nadzor nad aktivnostima bezbjednosno-obavještajnih službi na čije sjednice se pozivaju šefovi tih službi u cilju obavještavanja poslanika (u formi pitanje-odgovor) o aktuelnoj situaciji u njihovim institucijama.

U **njemačkom** Bundestagu, između ostalog, svrha saslušanja je i podsticanje interesovanja medija za određeni prijedlog zakona, kako bi se naglasio značaj tog pitanja i podstakla politička rasprava. Stoga, parlamentarne grupe nastoje da redovno biraju stručnjake čija procjena teškoća, rizika i mogućnosti za uspjeh prijedloga zakona podržava njihove političke stavove ili je velika vjerovatnoća da će oboriti argumente suprotstavljenih političkih grupa. Isto važi i za predstavnike moćnih organizacija, kao što su savez poslodavaca, sindikat i ekološke organizacije. Javno iznijeta mišljenja navedenih grupa u vezi sa određenim prijedlogom zakona imaju 95% potencijalnog uticaja na stavove odbora. Dakle, izmjene i dopune prijedloga zakona u Bundestagu ponekad predstavljaju rezultat javnih saslušanja u odboru.

Način odlučivanja o održavanju saslušanja u odborima razlikuje se u zemljama obuhvaćenim istraživanjem. U većini zemalja odbor odlučuje većinom ukupnog broja članova odbora (**Belgija** – saslušanja u vezi sa pripremom zakonodavstva, **Crna Gora** – kontrolno saslušanje, **Norveška, Portugal, Italija**) ili većinom članova odbora prisutnih na sjednici (**Belgija** – nadzorna saslušanja, **Crna Gora** – konsultativna saslušanja, **Makedonija, Slovačka**). U **Estoniji, Francuskoj i SAD**-u odluku o održavanju saslušanja donosi predsjednik odbora, u **Njemačkoj** ¼ članova odbora, u **Holandiji** ¼ članova odbora ili predsjednik, a u **Danskoj** se formira pododbor zadužen za organizovanje saslušanja. U **Finskoj**, s obzirom na već pomenutu specifičnost, većina članova odbora prisutnih na sjednici može odlučiti da saslušanje ne bude održano. O održavanju saslušanja u **Španiji** odlučuje Biro parlamenta.

Značajno je napomenuti i pravo parlamentarne manjine u vezi sa održavanjem saslušanja, karakteristično za **Njemačku**, gdje saslušanje može zahtijevati i manjina, a date osobe moraju biti saslušane, kao i za **Portugal**, gdje svaka parlamentarna grupa ima pravo da zahtijeva određeni broj saslušanja u okviru svakog zasijedanja.

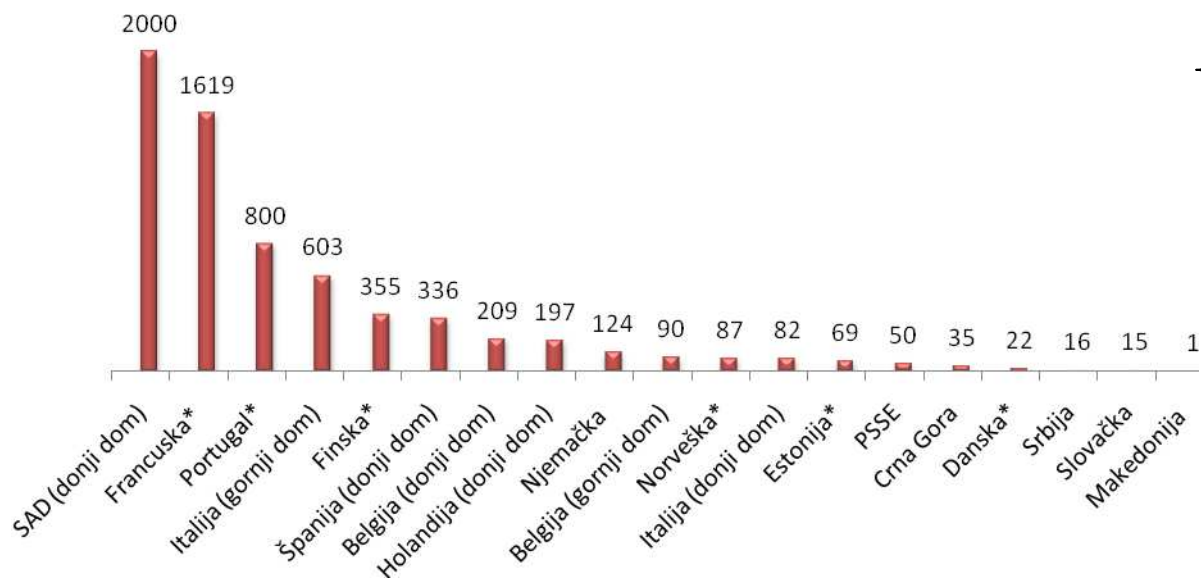
Kada je u pitanju Skupština Crne Gore, treba napomenuti da su u ovom izvještaju navedeni podaci u vezi sa konsultativnim i kontrolnim saslušanjima kao mehanizmima za prikupljanje informacija u radu odbora. Napominjemo da Poslovnik Skupštine Crne Gore, takođe, daje mogućnost da u radu odbora učestvuju predstavnici predlagača akta i podnosioci amandmana. U radu odbora, po pozivu, mogu učestvovati predstavnici Vlade, naučnih i stručnih institucija, drugih pravnih lica i nevladinih organizacija, kao i pojedini stručni i naučni radnici, bez prava odlučivanja. Ovakvih slučajeva je u 2011. godini bilo oko 1.200, ali ona nisu uvrštena u tabelarni i grafički prikaz rezultata istraživanja, s obzirom na to da nisu bila obuhvaćena ni upitnikom koji je proslijeđen parlamentima drugih zemalja. Iz odgovora dobijenih iz nekih parlamenata, zaključujemo da su u nekim slučajevima ciframa obuhvaćene i ovakve prakse, što, svakako, treba imati u vidu prilikom upoređivanja podataka.

II Grafički prikaz glavnih nalaza istraživanja

U skladu sa svrhom istraživačkog rada, glavni podaci u vezi sa saslušanjima parlamenata 16 zemalja i Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope su, radi bolje uporedivosti, prikazani grafikonima. Grafikoni su grupisani na osnovu četiri varijable istraživanja:

- ukupan broj saslušanja u odborima;
- ukupan broj saslušanih lica;
- broj saslušanja u vezi sa zakonodavnom procedurom;
- broj saslušanja u vezi sa sprovođenjem nadzora.

Obrađeni su podaci iz onih zemalja za koje je bilo moguće sa dovoljnim stepenom preciznosti utvrditi da se odnose na navedene varijable. Objašnjenja u vezi sa zemljama koje su označene zvjezdicama nalaze se u tabelama koje pokazuju prikupljene podatke u vezi sa saslušanjima održanim u toku 2011. godine u drugom dijelu dokumenta.

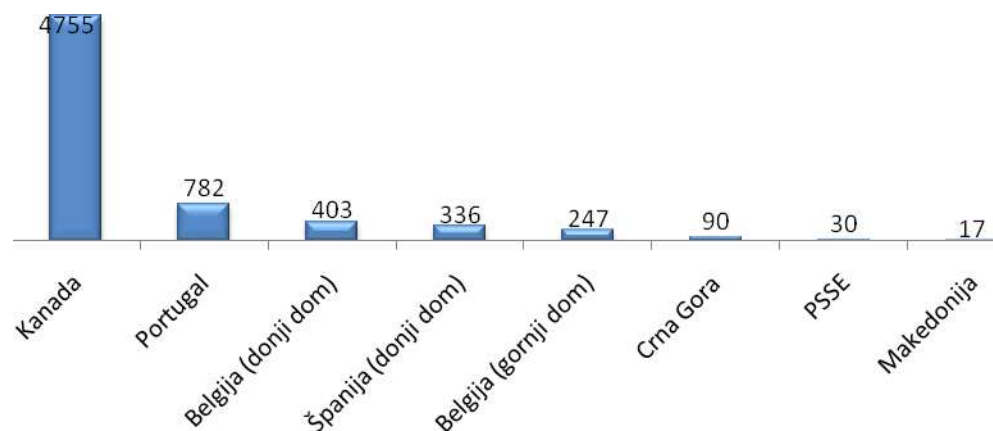

Grafikon 1: Broj saslušanja u odborima u 2011. godini

Od 19 jedinica analize koje su dale odgovor na pitanje o broju saslušanja u 2011. godini, najveći broj saslušanja je održan u Donjem domu Parlamenta Sjedinjenih Američkih Država 2.000, a najmanje u Parlamentu Makedonije gdje je održano jedno saslušanje. Prosjek održanih saslušanja iznosi 353.

Grafikon 2: Broj saslušanih lica u 2011. godini

Od osam jedinica analize, najveći broj lica saslušan je u Parlamentu Kanade 4.755, a najmanje u Parlamentu Makedonije gdje je saslušano 17 lica. Prosjek saslušanih lica iznosi 832.

III Tabelarni prikaz - broj saslušanja u odborima u 2011. godini

ZEMLJA	Ukupan broj saslušanja	Koliko puta su pred nadležnim odborima saslušani				Ukupan broj saslušanih lica	Sjednice otvorene ili zatvorene za javnost	Broj saslušanja		
		Ministar odbrane	Ministar unutrašnjih poslova	Šef policije	Šef obavještajne službe			U vezi sa zakonodavnim pitanjima	U vezi sa sprovođenjem nadzora	Ostalo
Belgija (<i>Chambre des Representants</i>)	209	28 ³	47	Nijednom	Nijednom	403	198 – otvorenih za javnost; 11 – zatvorenih za javnost	50 (saslušana 102 lica)	71 (saslušano 197 lica)	88 (saslušana 104 lica ⁴)
Belgija (<i>Senate</i>)	90	- ⁵				247	Dva saslušanja nijesu bila otvorena za javnost. ⁶	-		
Crna Gora (<i>Skupština Crne Gore</i>)	35	Jednom	Nijednom	Jednom	Dva puta	Oko 90	Tri saslušanja zatvorena za javnost, ostala otvorena ⁷	28 konsultativnih i 7 kontrolnih saslušanja		
Danska (<i>Folketinget</i>)	22 ⁸	-				-	Većina saslušanja zatvorena za javnost.	Ne postoje precizni podaci, ali većina saslušanja imala je za cilj vršenje nadzorne uloge.		
Estonija (<i>Riigikogu</i>)	Oko 69 ⁹	Dva puta ¹⁰	Dva puta	Dva puta	Tri puta	-	Sjednice odbora su zatvorene za javnost. ¹¹	-		

³ Saslušanja navedenih lica odnosila su se na politički nadzor i informacije, tako da ne uključuju saslušanja posvećena zakonodavnoj proceduri.

⁴ Podatak se odnosi na broj saslušanja u odborima posvećenih istrazi posebnih pitanja.

⁵ Znak (-) obilježen u poljima tabele označava da ne postoje precizne informacije u vezi sa određenim pitanjem ili da iste nijesu navedene.

⁶ Radne grupe „Trgovina ljudima” i Komisije nadležne za nadzor Stalnog odbora za kontrolu bezbjednosno-obavještajnih službi

⁷ Dva kontrolna saslušanja zatvorena za javnost organizovao je Odbor za odbranu i bezbjednost, a jedno Odbor za ljudska prava.

⁸ Podatak se odnosi na održana saslušanja u parlamentarnoj godini 2010-2011. Osim saslušanja, odbori mogu održati druge sastanke kao što su: otvoreni sastanci na kojima se razmatra jedno ili više pitanja, pri čemu odbor odlučuje ko će uzeti učešće u raspravi i otvoreni tematski sastanci, na kojima članovi odbora i pozvani ministri raspravljaju o glavnim temama.

⁹ Ne postoje zvanični statistički podaci o održanim saslušanjima, budući da Poslovnik eksplicitno ne predviđa takvu praksu, a stalni odbori nemaju ustaljena pravila za definisanje saslušanja. Navedeni podatak predstavlja procjenu korespondenta Parlamenta Estonije na ECPRD mreži.

¹⁰ Ne postoje statistički podaci iz navedenih razloga. Međutim, u skladu sa izvještajem posebnog Odbora za nadzor bezbjednosnih službi saslušan je navedeni broj lica u tom odboru.

¹¹ Odbor može otvoriti sjednicu za javnost ukoliko više od polovine članova odbora glasa za.

ZEMLJA	Ukupan broj saslušanja	Koliko puta su pred nadležnim odborima saslušani				Ukupan broj saslušanih lica	Sjednice otvorene ili zatvorene za javnost	Broj saslušanja		
		Ministar odbrane	Ministar unutrašnjih poslova	Šef policije	Šef obavještajne službe			U vezi sa zakonodavnim pitanjima	U vezi sa sprovođenjem nadzora	Ostalo
Finska (<i>Eduskunta</i>)	Oko 355 ¹²	Nekoliko puta godišnje ¹³	Rijetko ¹⁴	Otprilike jednom mjesečno, u zavisnosti od pitanja koja odbor razmatra.		-, ¹⁵	Obično su saslušanja zatvorena za javnost. ¹⁶	-		
Francuska (<i>Assemblée nationale</i>)	1.619 (od čega 517 u stalnim odborima) ¹⁷	Ukupan broj saslušanih članova Vlade 155 ¹⁸				-	359 saslušanja je otvoreno za javnost (od 517 u stalnim odborima).	-		
Holandija (<i>Tweede Kamer der Staten-Generaal</i>)	197 ¹⁹	44	58 ²⁰	52 ²¹	-	-	Otvorene za javnost	42 (rasprava o određenom prijedlogu zakona)	15 (rasprava o politici Vlade)	851 (opšta rasprava, odnosno redovne sjednice odbora)
Italija (<i>Chamber of Deputies</i>)	82	Dva puta	Jednom	-		-	Za javnost nijesu otvorena sva saslušanja.	-		

¹² Kada se određeno pitanje u Parlamentu Finske uputi jednom od parlamentarnih odbora na razmatranje, odbor započinje rad saslušanjem stručnjaka iz date oblasti. Prema tome, saslušanje je standardna procedura u radu odbora. Parlament Finske ima 15 stalnih odbora i Veliki odbor (Odbor za pitanja EU). Odbori su 2011. godine podnijeli 355 mišljenja i izvještaja i održali približno toliko saslušanja.

¹³ Obično izvještava odbor o sastancima na međunarodnom i nivou EU na kojima učestvuje.

¹⁴ Obično kada se odbor bavi politički osjetljivim pitanjima.

¹⁵ Međutim, broj saslušanih lica može se izraziti u hiljadama zbog toga što se obično u vezi sa jednim pitanjem saslušava više stručnjaka.

¹⁶ Postoji mogućnost da saslušanje bude otvoreno za javnost, ali to se ne događa često.

¹⁷ Podaci se odnose na period od septembra 2010. do septembra 2011. godine.

¹⁸ Postoji razlika između saslušanja članova Vlade i saslušanja ostalih pojedinaca.

¹⁹ Navedeni podatak odnosi se na konsultacije sa javnošću.

²⁰ Ministar unutrašnjih poslova istovremeno obavlja funkciju šefa obavještajne službe.

²¹ Šef policije istovremeno obavlja funkciju ministra pravde i bezbjednosti

ZEMLJA	Ukupan broj saslušanja	Koliko puta su pred nadležnim odborima saslušani				Ukupan broj saslušanih lica	Sjednice otvorene ili zatvorene za javnost	Broj saslušanja		
		Ministar odbrane	Ministar unutrašnjih poslova	Šef policije	Šef obavještajne službe			U vezi sa zakonodavnim pitanjima	U vezi sa sprovođenjem nadzora	Ostalo
Italija (<i>Senate</i>)	603	Jednom (njegovi predstavnici dva puta)	Jednom	Dva puta	20 ²²	Do 20 lica na svakom saslušanju	Nijesu otvorene za javnost ²³	Postoje saslušanja različitih vrsta, ciljeva, povodom nekih događaja i namijenjena određenim pitanjima. Nijesu navedeni podaci o broju saslušanja.		
Kanada (<i>House of Commons</i>) ²⁴	-	Četiri puta ²⁵	Sedam puta ²⁶		Dva puta ²⁷	4.755	Obično otvoreni sastanci odbora. Odbor može donijeti odluku o održavanju sastanka zatvorenog sastanka.	* ²⁸		
Makedonija (<i>Sobranie</i>)	Jedno ²⁹	-	Jednom	-	-	17	Otvorene za javnost. ³⁰	-	Jedno ³¹	-

²² Podatak se odnosi na šefa bezbjednosno-informativne službe i visoke funkcionere različitih agencija za bezbjednost.

²³ Predsjednik odbora može odobriti prenos saslušanja putem veb TV-a.

²⁴ Dati podaci se odnose na fiskalnu godinu 2010-2011 (april 2010 - mart 2011. godine).

²⁵ Tri puta pred stalnim Odborom za nacionalnu odbranu, a jednom pred specijalnim Odborom za misiju Kanade u Avganistanu.

²⁶ Podatak se odnosi na saslušanja Ministra za državnu bezbjednost koji se četiri puta pojavio pred Odborom za javnu i nacionalnu bezbjednost, dva puta pred Odborom za proceduru i pitanja Parlamenta i jednom pred Odborom za saobraćaj, infrastrukturu i zajednice.

²⁷ Oba puta pred Odborom za javnu i nacionalnu bezbjednost.

²⁸ Zvezdicom su označene zemlje čiji parlamenti ne prepoznaju razliku između saslušanja u vezi sa zakonodavnom procedurom i sprovođenjem nadzora.

²⁹ Prema Poslovniku i Zakonu o Parlamentu Republike Makedonije postoji razlika između „javne rasprave“ i „nadzornih saslušanja“. Nadzorno saslušanje se održava u cilju dobijanja informacija i mišljenja stručnjaka u oblasti nadležnosti odbora u vezi sa uspostavljanjem i implementacijom politika, sprovođenjem zakona i drugim aktivnostima Vlade i državnih organa.

³⁰ U skladu sa Zakonom o Parlamentu Republike Makedonije javnost se obavještava o sastancima posvećenim nadzornim saslušanjima putem Internet stranice i TV kanala Parlamenta.

³¹ Saslušanje je održano u Odboru za saobraćaj, komunikaciju i životnu sredinu.

ZEMLJA	Ukupan broj saslušanja	Koliko puta su pred nadležnim odborima saslušani				Ukupan broj saslušanih lica	Sjednice otvorene ili zatvorene za javnost	Broj saslušanja		
		Ministar odbrane	Ministar unutrašnjih poslova	Šef policije	Šef obavještajne službe			U vezi sa zakonodavnim pitanjima	U vezi sa sprovođenjem nadzora	Ostalo
Norveška (<i>Stortinget</i>)	76 + 11 saslušanja o budžetu ³²	Dva puta ³³	Jednom	Dva puta	Jednom	Od jedan do tri predstavnika 798 organizacija i agencija ³⁴	Sva otvorena za javnost	72	4	11 (saslušanja o budžetu)
Njemačka (<i>Bundestag</i>)	124 (javna saslušanja)	-				Nema preciznih podataka. U jednom saslušanju učestvuje oko 5 do 10 lica.	Sva otvorena za javnost.	*		
Parlamentarna Skupština Savjeta Evrope (<i>Parliamentary Assembly of Council of Europe</i>)	50 (saslušanja i razmjena mišljenja) ³⁵	-				30	Nijesu sve otvorene za javnost	*		

³² Parlament Norveške ima 12 stalnih odbora, od kojih svaki, izuzev Stalnog odbora za nadzor i ustavna pitanja vodi raspravu o budžetu.

³³ Podatak se odnosi na ministra pravde.

³⁴ Podaci se odnose na parlamentarnu godinu 2010-2011.

³⁵ Saslušanja predstavljaju osnovu za izradu izvještaja odbora.

ZEMLJA	Ukupan broj saslušanja	Koliko puta su pred nadležnim odborima saslušani				Ukupan broj saslušanih lica	Sjednice otvorene ili zatvorene za javnost	Broj saslušanja		
		Ministar odbrane	Ministar unutrašnjih poslova	Šef policije	Šef obavještajne službe			U vezi sa zakonodavnim pitanjima	U vezi sa sprovođenjem nadzora	Ostalo
Portugal (<i>Assembleia da Republica</i>)	472 sas. ³⁶ 328 sjednice sa predstavnicima javnosti ³⁷	Šest puta	Šest puta	Jednom	Jednom + jedan direktor Službe za starteško informisanje na području odbrane	782	22 saslušanja zatvorena za javnost; ostala otvorena ³⁸	86 (od čega 17 saslušanja u vezi sa budžetom)	32 ³⁹	61 namijenjenih prikupljanju informacija o peticijama
Sjedinjene Američke Države (<i>Congress</i>)	2.000			-		-	Nijesu sva saslušanja otvorena za javnost iz razloga nac. bezbjednosti		*	
Slovačka (<i>Národná rada</i>)	15 ⁴⁰			-		-	Nijesu otvorene za javnost.	-	15 ⁴¹	-
Srbija (<i>Narodna Skupština</i>)	16 javnih saslušanja			-		-	Sjed. otvorene za javnost.		*	
Španija (<i>Congreso de los diputados</i>)	188 zvaničnika i drž. služ. 148 priv. lica	Tri puta	Dva puta	Jednom	Jednom	336	Sjednice odbora nijesu otvorene za javnost.	66	270	-

³⁶ Od navedenih 472 saslušanja održano je 141 saslušanje članova Vlade.

³⁷ Saslušanja se održavaju na inicijativu Parlamenta, za razliku od sjednica na kojima učestvuju predstavnici javnosti, koji zahtijevaju da budu saslušani.

³⁸ Za javnost je bilo zatvoreno šest saslušanja koja je organizovao Odbor za ustavna pitanja, prava i slobode građana, pet saslušanja organizovanih u Odboru za vanjske poslove i dijasporu Portugala i 11 saslušanja organizovanih u Odboru za nacionalnu odbranu.

³⁹ Relevantni odbori Parlamenta moraju saslušati ministre najmanje četiri puta u okviru svakog zasijedanja Parlamenta.

⁴⁰ Poslovnikom Parlamenta nije predviđena procedura saslušanja. Podatak se odnosi na „saslušanja“ u specijalnim odborima za vršenje nadzora.

⁴¹ U Parlamentu Slovačke, postoje tri specijalna odbora: Odbor za kontrolu aktivnosti Službe za nacionalnu bezbjednost (koji je održao 5 saslušanja), Odbor za kontrolu aktivnosti Obavještajne službe (4 saslušanja) i Odbor za kontrolu aktivnosti Vojno-obavještajne službe (6 saslušanja). Šefovi ovih institucija učestvuju u dijalogu sa poslanicima u formi pitanje-odgovor u vezi sa aktuelnom situacijom u njihovim institucijama.

IV Tabelarni prikaz - Način odlučivanja održavanju saslušanja i izboru lica

ZEMLJA	Ko odlučuje o održavanju saslušanja	Ko odlučuje o tome koje lica će biti saslušana
Belgija (<i>Chambre des Représentants</i>)	Apsolutna većina članova odbora (za pripremu zakonodavstva koje spada u specifične nadležnosti odbora); Apsolutna većina članova odbora koji su prisutni na sjednici (za saslušanja koja ne spadaju u specifične nadležnosti odbora ili se odnose na nadzornu funkciju Parlamenta).	Odbor odlučuje konsenzusom ili apsolutnom većinom glasova (ukoliko nije postignut konsenzus).
Belgija (<i>Senate</i>)	Većina članova odbora prisutnih na sjednici.	Većina članova odbora prisutnih na sjednici.
Crna Gora (<i>Skupština Crne Gore</i>)	Većina ukupnog broja članova odbora (kontrolno saslušanje); Većina članova odbora koji prisustvuju sjednici (konsultativno saslušanje).	Većina ukupnog broja članova odbora (kontrolno saslušanje); Većina članova odbora koji prisustvuju sjednici (konsultativno saslušanje).
Danska (<i>Folketinget</i>)	Odbor donosi odluku.	Odbor formira pododbor koji će organizovati saslušanje.
Estonija (<i>Riigikogu</i>)	Predsjednik odbora predstavlja odboru plan rada i nacrt agende sjednica odbora i saziva posebne sjednice odbora.	Predsjednik odbora i njegov zamjenik pozivaju članove Vlade, zvaničnike Vladinih agencija i ostale osobe da učestvuju na sjednicama odbora.
Finska (<i>Eduskunta</i>)	Saslušanja predstavljaju standardnu proceduru u radu odbora. Većina članova odbora koji su prisutni na sjednici može da odluči da saslušanje stručnjaka ne bude održano.	Većina članova odbora koji prisustvuju sjednici. U praksi, pojedinačni članovi odbora mogu predložiti imena stručnjaka koji treba da budu saslušani i obično, odbor to prihvati.
Francuska (<i>Assemblée nationale</i>)	Biro ili predsjednik odbora.	
Holandija (<i>Tweede Kamer der Staten-Generaal</i>)	Predsjednik odbora ili ¼ članova odbora.	Većina ukupnog broja članova odbora.
Italija (<i>Chamber of Deputies</i>)	Većina ukupnog broja članova odbora.	Određeni broj članova odbora; Predsjednik odbora
Italija (<i>Senate</i>)	-	-

ZEMLJA	Ko odlučuje o održavanju saslušanja	Ko odlučuje o tome koja lica će biti saslušana
Kanada (<i>House of Commons</i>)	-	Svjedoke mogu predložiti članovi odbora, pojedinačno, pri čemu konačnu odluku donosi odbor. ⁴²
Makedonija (<i>Sobranie</i>)	Inicijativu za održavanje nadzornog saslušanja može pokrenuti jedan član radnog tijela. Odluka se donosi većinom glasova članova koji prustvuju sjednici i najmanje jednom trećinom ukupnog broja članova. ⁴³	Predsjednik u koordinaciji sa članovima odbora.
Norveška (<i>Stortinget</i>)	Većina članova odbora u svim stalnim odborima ⁴⁴	Većina članova odbora u svim stalnim odborima.
Njemačka (<i>Bundestag</i>)	1/4 članova odbora ukoliko saslušanje zahtijeva matični odbor; Saslušanje može da zahtijeva i manjina članova odbora.	Odbor. Ukoliko se saslušanje organizuje na zahtjev manjine, lica koja je manjina predložila moraju biti saslušana. ⁴⁵
PSSE (<i>Parliamentary Assembly of CE</i>)	Izvjestilac odbora u dogovoru sa predsjednikom odbora.	Izvjestilac.
Portugal (<i>Assembleia da Republica</i>)	Većina od ukupnog broja članova odbora, s tim što u vezi sa salušanjima postoji pravo manjine, tj. svaka parlamentarna grupa ima pravo da zahtijeva određeni broj saslušanja u okviru svakog zasijedanja, što je obavezno (ne podliježe glasanju) i proporcionalno broju poslanika.	Većina od ukupnog broja članova odbora, s tim što u vezi sa salušanjima postoji pravo manjine, tj. svaka parlamentarna grupa ima pravo da zahtijeva određeni broj saslušanja u okviru svakog zasijedanja, što je obavezno (ne podliježe glasanju) i proporcionalno broju poslanika.
Sjedinjene Američke Države (<i>Congress</i>)	U većini slučajeva rukovodstvo odbora (predsjednik i/ili njegov kolega iz manjinske partije).	U većini slučajeva rukovodstvo odbora (predsjednik i/ili njegov kolega iz manjinske partije). Manjinskoj partiji može biti omogućeno da izabere određeni broj svjedoka koji će biti saslušani.
Slovačka (<i>Národná rada</i>)	Većina članova odbora prisutnih na sjednici.	-
Srbija (<i>Narodna Skupština</i>)	Prijedlog može podnijeti bilo koji član odbora, a odluku donosi odbor.	-
Španija (<i>Congreso de los diputados</i>)	Plenum delegira nadležnost Birou ⁴⁶ koje donosi odluku.	Plenum delegira ovu nadležnost Birou koje donosi odluku, obično na osnovu prethodnog zahtjeva parlamentarne grupe.

⁴² Odbor, takođe, može pozvati potencijalne svjedoke da izraze ličnu zainteresovanost za pojavljivanje na saslušanju. Izbor svjedoka se obično delegira pododboru za proceduru i dnevni red i podliježe ratifikaciji od strane glavnog odbora. Osim toga, pojedinac ili više njih, koji su upućeni u predstojeće istraživanje odbora mogu izraziti interesovanje za pojavljivanje na saslušanju. Na odboru je da donese odluku o tome koji svjedoci će biti saslušani. Iako odbor mora da odluči koje će svjedoke saslušati, u praksi primjena pravila nije uvijek tako eksplicitna i formalna.

⁴³ Ukoliko 15 poslanika podnese pismeni zahtjev za održavanje nadzornog saslušanja, preko predsjednika Parlamenta, predsjedniku odbora, onda je predsjednik odbora dužan da organizuje saslušanje. Predsjednik Parlamenta, sa potpredsjednikom i koordinatorima parlamentarnih grupa, daje predsjedniku i članovima odbora preporuku za održavanje određenih nadzornih saslušanja.

⁴⁴ Izuzetak je Stalni odbor za kontrolu i ustavna pitanja, gdje odluku o održanju saslušanja donosi 1/3 članova Odbora.

⁴⁵ Ukoliko odbor odluči da ograniči broj lica koja treba da budu saslušana, manjina može imenovati samo dio osoba srazmjerno svojoj relativnoj snazi u odboru.

⁴⁶ Biro čine predsjednik Parlamenta, četiri potpredsjednika i četiri sekretara. The Standing Orders of the Congress of Deputies http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/standing_orders_02.pdf (14.2.2012.)

V Izvori informacija

1. ECPRD Request No. 1916 *Number of Hearings*, January 24, 2012;
2. Hironori Yamamoto “*Tools for Parliamentary Oversight – A Comparative Study of 88 National Parliaments*”, Inter-Parliamentary Union 2007;
3. The Standing Orders of the Congress of Deputies of Spain
http://www.congreso.es/portal/page/portal/Congreso/Congreso/Hist_Normas/Norm/standing_orders_02.pdf (14.2.2012.)
4. The Standing Orders of the Danish Parliament
<http://www.thedanishparliament.dk/Publications/Standing%20Orders%20of%20the%20Folketing.aspx> (14.2.2012)